

Ärende: VN/27452/2020/

Arbetsgruppens betänkande om uppdatering av offentlighetslagen

Allmän motivering och förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Era synpunkter på den allmänna motiveringen samt på avsnittet om förhållandet till grundlagen och lagstiftningsordningen (avsnitten 2–5 och 10 i betänkandet)?

-

Förslag om utvidgning av tillämpningsområdet

Vilken är er bedömning av konsekvenserna för skötseln av den offentliga förvaltningsuppgiften som helhet om tillämpningsområdet för offentlighetslagen utvidgas enligt förslaget i betänkandet? Finns det några särskilda konsekvenser som har att göra med just er organisations verksamhet och som saknas i betänkandet?

Se nedan för de specifika konsekvenser förslaget kunde få, som även skulle ha återverkningar på Närpes stads förmåga att stöda en god utveckling i kommunen via koncernbolagen.

Vilken är er bedömning av konsekvenserna av att tillämpningsområdet för offentlighetslagen utvidgas enligt förslaget så att det omfattar samfund och stiftelser som omfattas av ett offentligt samfunds bestämmande inflytande. Finns det några särskilda konsekvenser som har att göra med just er organisations verksamhet och som saknas i betänkandet?

Enligt vår uppfattning kräver grundlagen inte att tillämpningsområdet för offentlighetslagen utvidgas utanför den offentliga förvaltningens uppgifter. Däremot delar vi uppfattningen att det kan vara befogat att öka öppenheten i verksamheten för koncernbolag och i tillämpliga delar för intressebolag i offentlig ägo. Detta görs lämpligen genom aktiv ägarstyrning och vid behov uppdatering av koncerndirektivet, som åtminstone i vårt fall redan föreskriver hur information ska delges koncernledningen samt att koncernbolagen även på eget initiativ aktivt kan informera kunder och kommuninvånare.

Närpes stad anser inte att den i betänkandet föreslagna ändringen i offentlighetslagen skulle vara ändamålsenlig, då den kunde medföra flera negativa konsekvenser som allvarligt kan påverka i synnerhet mindre koncernbolags förmåga att verka på ett resultatrikt sätt.

Den föreslagna ändringen skulle enligt Närpes stad uppfattning medföra en ökad byråkrati, en möjlig säkerhetsrisk och en risk för minskad tillgång till nödvändig kompetens. I mindre kommuner är koncernbolagen ofta små, med en slimmad administrativ personal. Om dessa bolag skulle omfattas av offentlighetslagstiftningen på det sätt som föreslås kan detta påverka dessa bolags möjligheter att sköta sina uppgifter effektivt och på så sätt inverka menligt på deras förutsättningar att verka på marknaden, då de skulle åläggas andra krav än konkurrenterna. Det är sannolikt att det skulle påverka kommunernas administrativa börda, då bolagen skulle behöva administrativt, förvaltningsmässigt och eventuellt juridiskt stöd. De totalekonomiska konsekvenserna borde alltså bedömas grundligt före man utvidgar tillämpningsområdet. I värsta fall skulle det också minska bolagens attraktivitet som samarbetspart i offentlig-privata utvecklingsprojekt eller samägande, vilket vore olyckligt.

Av Närpes stads koncernbolag handhar flertalet kritisk infrastruktur på olika sätt. Så är sannolikt fallet i flertalet kommuner, vilket bör beaktas så att ändringar i offentlighetslagstiftningen inte ytterligare ökar säkerhetsriskerna med avsikt på kritisk infrastruktur. Det rådande geopolitiska läget skulle snarare tala för stärkande av sekretessen gällande kritisk infrastruktur än för ökad offentlighet. Också ur denna synvinkel vore förslaget alltså olyckligt.

Slutligen har flera kommuner, i synnerhet under de senaste åren, kunnat konstatera att rekryteringsprocessernas offentlighet begränsat urvalet av kompetens, vilket på sikt kan minska kommunernas kompetensförsörjning och utvecklingsförmåga. Ur kompetensförsörjningssynvinkel skulle det alltså också vara kontraproduktivt att öka kraven på offentlighet med avsikt på koncernbolag och dylika organisationer, särskilt för bolag som i huvudsak behöver rekrytera kompetens från privata marknaden. Beslut om handlingars offentlighet och utlämnande av dem förutsätter även förvaltningsbeslut, vilket skulle ställa nya kompetenskrav och kan medföra behov av förändringar i personalsammansättningen i koncernbolagen.

För kommunala utvecklingsbolags del finns ytterligare några specifika aspekter att beakta, nämligen upplevd trovärdighet och jämlikhet. I de flesta kommuner är utvecklingsbolagen helt i offentlig ägo och verkar långt som in-house-bolag. Dessa bolag skulle alltså omfattas av offentlighetslagen, vilket väsentligt skulle minska deras upplevda trovärdighet som näringslivsrådgivare och facilitator för företagsetableringar. Dessa processer bygger mycket långt på etablerat förtroende för att allt från inledande sonderingar till förhandlingar, affärsplaner och avtal kan behandlas konfidentiellt. En förändring i lagstiftningen skulle väsentligt försvåra detta och medföra besvärliga gränsdragningar.

I Närpes stad är utvecklingsbolaget ett intressebolag med så väl offentligt som privat ägande. Utvecklingsbolaget skulle alltså inte omfattas av den föreslagna utvidgningen av offentlighetslagens område. Det skulle i sin tur kunna försvåra samarbetet med andra helt offentligt ägda utvecklingsbolag, då sätten att verka delvis skulle skilja sig åt. Det skulle också försätta olika utvecklingsbolag i tämligen olika situation och alltså medföra en ojämlikhet, vilket knappast är arbetsgruppens avsikt.

Enligt er bedömning, vilka konsekvenser har det för säkerheten om tillämpningsområdet av den offentlighetslag som föreslås i betänkandet utvidgas? Är sekretessgrunderna i den gällande offentlighetslagen tillräckliga för att skydda uppgifter som hanteras av aktörer som enligt förslaget börjar omfattas av tillämpningsområdet eller börjar omfattas av tillämpningsområdet i större utsträckning? Har er organisation uppgifter som det är nödvändigt att hemlighålla, till exempel ur säkerhetssynpunkt, men som det inte är möjligt att hemlighålla utifrån sekretessrekvisiten i den gällande lagen eller i speciallagar?

Offentlighetslagens bestämmelser om sekretess bör omprövas och möjliggöra bättre skydd av säkerhetsrelaterad information, i synnerhet med avseende på kommunernas beredskapsplaner, dokument gällande kritisk infrastruktur och registerdata i fråga om dessa (vilket problematiseras i kapitel 2.5). Även om utgångspunkten är offentlighet gällande ovan angivna dokument har Närpes stad under de senaste årens ökade internationella osäkerhet och den nationellt ökande tendensen att planera våldsdåd vid psykiskt illamående blivit allt mer kritisk till graden av offentlighet och önskar betona vikten av att kunna hemlighålla också sådana uppgifter som idag inte faller inom ramen för sekretess. Förutom ovan nämnda dokument kunde det vara önskvärt att inte offentliggöra t.ex. detaljerade ritningar av byggnader som används av bildningen.

Se också ovan, gällande kritisk infrastruktur. Utmaningar gällande vilka uppgifter som inte borde offentliggöras och sekretesslagstiftningen skulle också finnas t.ex. gällande de kommunala bostadsbolagen om de skulle omfattas av offentlighetslagen.

Övriga förslag i betänkandet

Har andra förslag än förslagen om utvidgning av lagens tillämpningsområde några konsekvenser med tanke på säkerheten för er organisation och hurdana konsekvenser är det fråga om?

-

Lagförslag och specialmotivering

Era synpunkter på lagförslaget och motiveringarna till de bestämmelser som gäller lagförslaget i varje kapitel?

1 kap

Se kommentarer ovan.

2 kap

-

3 kap

Den föreslagna formuleringen av 12 §, punkt 7 är tolkningsbar och bör tydliggöras, så att det tydligt framgår huruvida justeringen utgör en del av godkännandet.

4 kap

-

5 kap

-

6 kap

-

7 kap

-

8 kap

-

Övriga synpunkter

Andra eventuella synpunkter

-

Björklund Helena
Närpes stad